

SKRIDSKOLAND

SVERIGE, ETT RIKTIGT

■ Traditionellt sett har Nederländerna tack vare sina många entusiastiska skridskoåkare och framgångsrika toppidrottare ansetts vara det främsta skridskolandet. Men när det gäller is kommer Sverige på minst andra plats. Ingenstans finns det så mycket naturis lämpad för skridskoåkning som i Sverige. Redan i oktober börjar isen på fjällsjöarna lägga sig, och på många ställen ligger isen sedan kvar till april. Och ännu mer spännande: På många platser kan man åka skridskor på havsis.

Just av det skälet har Sverige under de senaste åren blivit så populärt bland holländska skridskoentusiaster. Det som började försiktigt runt sekelskiftet har sakta vuxit till en seriös del av turismen: Skridskoresor till Sverige.

Det hela började våren 1997. Tillsammans med en liten grupp journalister och några personer från skridskovärlden blev vi inbjudna att stifta bekantskap med det svenska sättet att åka skridskor. Och det skiljer sig rejält från det holländska. Jag hade bjudit med den pinfärske vinnaren av den senaste Elfstedentocht, Henk Angenent, och hans fru. En svensk researrangör och några svenska skridskoguidar tog oss med till en speciell plats för att åka skridskor. Det var den tredje veckan i mars. I Stockholm fanns ingen is så långt ögat såg. Men en bussresa till mellersta Sverige avslöjade en helt ny värld: Is som låg gömd inne i skogarna. Det blev en speciell rekognosceringstur och ledde till fantastiska berättelser, och Sverige blev upptäckt som en lockande skridskodestination.

Efter ett par timmars resa genom varierande landskap kom vi fram till en skogsväg där luckorna till bussens lastutrymme öppnades. Förutom skridskorna dök mycket mer upp: ryggsäckar, stavar, isdubbar och livlinor. Och nu inser vi redan en av de största skillnaderna mot skridskoåkning i Nederländerna: Svenskarna lämnar ingenting åt slumpen; säkerheten först.

Säkerhet framför allt

De flesta svenska skridskoentusiaster skrinnar på alla typer av is. De gillar att tidigt på säsongen ta sig ut på den första isen. Många skridskoklubbar anordnar bussresor till den första åkbara isen norröver. Och då är det bra att vara förberedd på allt. Det handlar här inte bara om timslånga skridskoturer, utan dagsutflykter med allt du behöver för en dag ute i naturen. Ett par stora skridskoklubbar i Sverige är de i Linköping och Stockholm. Stockholms skridskoseglarklubb, SSSK, har mer än 10.000 medlemmar.

Viktigt med naturupplevelse

För många svenska skridskoentusiaster handlar det inte om det tillryggalagda avståndet eller hur fort man åkt, utan mer om upplevelsen längs vägen. Och det finns så mycket att se och uppleva. Holländska skridskoentusiaster vill gärna åka fort och långt. Det ligger i blodet. För svenskarna handlar det mer om helheten. Förutom letandet efter den bästa isen söker skridskoåkarna också efter vackra områden eller platser. Och det fina är att du, med hjälp av guiderna, därigenom finner de mest fantastiska platser.

Väl guidade

Svenska skridskoentusiaster är inte bara väl insatta i skridskoteknik, utan de har även framför allt omfattande kunskaper om isen och omgivningarna.

Svenskarna har ett väletablerat system för utbildning av guider, som följer med ute på isen. Skridskoklubbarna är annorlunda organiserade än i Nederländerna. I Nederländerna är skridskoklubben främst aktiv i näromgivningen, med en skridskobana eller med öppet vatten. I Sverige reser guiderna runt i hela landet för att leta efter den finaste och bästa isen.

Lång hållbarhet

På många platser i Sverige håller sig isen i månader. Det innebär att det kan vara möjligt att åka under långa perioder. Men under en så lång period är isen naturligtvis utsatt för väderpåverkan. Detta sker på två sätt: Genom nederbörd på isens ovansida samt genom inverkan av vattenströmmar, som kan orsaka förändringar av undersidan. Senare under säsongen är det även en tredje sida som är utsatt för förändringar, nämligen isen vid strandkanten. När solen fram i mars blir allt starkare, blir stränderna varmare, och därför blir isen nära stranden

spröddare. Guiderna känner sedan många år till det här eftersom de ständigt håller ett vakande öga på dessa ställen; de är egentligen en sorts mobila distriktsledare.

Plogad is

Eftersom många svenskar gärna åka skridskor på olika platser, där isen är bäst eller landskapet är som vackrast, finns det mindre behov av plogade isbanor som i Nederländerna under hårdare vintrar. Men det finns även i Sverige några platser där isen underhålls för att skridskoentusiaster under längre tid ska kunna åka där. Där organiseras dessutom ofta olika evenemang. Några exempel på sådana platser är Sigtuna, Falun/Borlänge, Mora/Orsa, Östersund och Luleå. Nederländska skridskoförbundet, KNSB, har varit involverat på dessa platser. I vinter kommer man i Luleå också att köra maratonlopp på isen vid denna hamnstad vid Bottenviken. Det lovar att bli ännu en spännande vinter på den svenska isen. ●

De många möjligheterna på svensk is

Självständig skridskoåkning på en plogad bana med hotell i närheten: Sigtuna, Falun/Borlänge, Orsa/Mora, Östersund.

Delta i ett evenemang: Luleå: Skridskoåkning Luleå / Skate4Air www.skate4air.nl

Delta i erbjudanden av organiserade resor: Zweeds Schaatsavontuur www.zweedschaatsavontuur.nl och Schaatsweekend.

ZWEDEN, SCHAATSLAND BIJ UITSTEK

■ *Van oudsher mag Nederland schaatsland nummer één zijn vanwege de vele schaatsliefhebbers en succesvolle topsporters. Maar als het op ijs aankomt komt Zweden op z'n minst op de tweede plaats. Nergens is zoveel natuurijs dat beschaatst kan worden als juist in Zweden. Het begint al op de bergmeertjes in oktober en op veel plaatsen ligt er nog ijs tot in april. En nog spannender: op diverse plaatsen kun je op zee schaatsen.*

En juist om die reden is Zweden de laatste jaren zo populair geworden onder Nederlandse schaatsliefhebbers. Wat rond de eeuwwisseling voorzichtig begon is langzaam uitgegroeid tot een serieuze tak van toerisme: schaatsreizen naar Zweden.

Het begon allemaal in het voorjaar van 1997. We werden met een klein clubje journalisten en enkele mensen uit de schaatswereld uitgenodigd om kennis te maken met de Zweedse manier van schaatsen. En die wijkt flink af van de Nederlandse manier. Ik had de kersverse winnaar van de laatste Elfstedentocht, Henk Angenent en zijn vrouw uitgenodigd. Een Zweedse touroperator en enkele Zweedse schaatsgidsen namen ons mee naar een bijzondere plek om te schaatsen. Het was de derde week van maart; in Stockholm was geen ijs te bekennen. Maar een busreis naar midden Zweden toonde ons een totaal nieuwe wereld: ijs verscholen achter de bossen. Het werd een bijzondere verkenning en leverde de mooiste verhalen op én: Zweden werd ontdekt als aantrekkelijke schaatsbestemming.

Na een aantal uren rijden door een afwisselend landschap kwamen we op een bosweg waar de kleppen van de bus open gingen. Naast de schaatsen kwam er nog veel meer tevoorschijn: rugzakken, stokken,

ijspriemen en reddingslijnen. En daar hebben we direct al een van de grootste verschillen met het schaatsen in Nederland te pakken: de Zweden laten niets aan het toeval over; veiligheid boven alles.

Veiligheid voorop

De meeste Zweedse schaatsliefhebbers schaatsen op alle soorten ijs. Ze gaan graag vroeg in het seizoen het eerste ijs op dat er is. Veel ijsclubs organiseren tochten met de bus naar het eerste ijs in het noorden dat bereden kan worden. En dan is het goed op alles berekend te zijn. Het worden ook geen schaatstochtjes van een enkel uurtje, maar het worden tochten van een dag met alles mee voor onderweg om een dag in de natuur te zijn. Een paar grote ijsclubs in Zweden zijn die van Linköping en Stockholm. De ijsclub van de Stockholm, de SSSK, heeft meer dan 10.000 leden.

Natuurbeleving belangrijk

Veel Zweedse schaatsliefhebbers gaat het niet om de gereden afstand of snelheid, maar meer om de beleving onderweg. En er valt veel te zien én te beleven. Nederlandse schaatsliefhebbers willen graag snel en veel km; dat zit ons in het bloed. Voor de Zweden gaat het meer om het totaalplaatje. Behalve bij de zoektocht naar het mooiste ijs zoeken de schaatsers ook naar

mooie gebieden of plaatsen. En het leuke is dat je met de gidsen daardoor op de prachtigste plekken komt.

Goed gegidst

Zweedse schaatsliefhebbers zijn niet alleen goed ingevoerd in de techniek van het schaatsen, maar ze hebben vooral ook veel kennis van het ijs en de omgeving. De Zweden hebben een goed geolied opleidingssysteem voor gidsen die met anderen over het ijs trekken. De ijsclubs zijn anders georganiseerd dan in Nederland. Bij ons is de ijsclub vooral in de nabije omgeving actief met een ijsbaan of open water. In Zweden trekken de gidsen het hele land door; op zoek naar het mooiste en beste ijs.

Lang houdbaar

Op veel plaatsen in Zweden ligt het ijs maandenlang. Dat betekent dat er ook lang geschaatst kan worden, maar het ijs heeft natuurlijk in zo'n lange periode wel te maken met weersinvloeden. En die invloeden zijn er van twee kanten: de bovenkant van het ijs met neerslag. En bij de onderkant kan stroming van het water zorgen voor verandering. En later in het seizoen

is er nog een derde kant die aan verandering onderhevig is: de zijkant bij de oever. Als in maart de zon meer kracht krijgt worden de oevers warmer en dus het ijs aan de kant brosser. Gidsen kennen al jaren dit verloop doordat ze de plekken goed in de gaten houden; het zijn eigenlijk een soort rijdende rayonhoofden.

Geveegd ijs

Omdat veel Zweden graag steeds op andere plaatsen schaatsen, waar het ijs het beste is of de omgeving het mooist is, is er minder behoefte aan geveegde ijsbanen zoals die bij strengere winters in Nederland wel zijn. Toch zijn er in Zweden ook enkele plekken waar ijs onderhouden wordt om schaatsliefhebbers juist op die plek langduriger te kunnen laten schaatsen. Daar worden dan vaak ook evenementen georganiseerd. Een paar voorbeelden daarvan zijn Sigtuna, Falun/Borlänge, Mora/Orsa, Östersund en Luleå. Op deze plaatsen is KNSB, de schaatsbond, betrokken geweest. In Luleå worden deze winter ook weer marathonwedstrijden verreden op het ijs van deze havenstad aan de Botnische Golf. Het belooft weer een spannende winter worden op het Zweedse ijs. ●

De vele mogelijkheden op het Zweedse ijs

Zelfstandig schaatsen op geveegde baan met hotel in de omgeving: Sigtuna, Falun/Borlänge, Orsa/Mora, Östersund.

Deelnemen aan een evenement: Luleå: Schaatsen Luleå / Skate4Air www.skate4air.nl

Deelnemen aan aanbod verzorgde reizen: Zweeds Schaatsavontuur www.zweedschaatsavontuur.nl en Schaatsweekend.

